

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
(Ο.Ο.Σ.Α.)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων Καθηγητής : Κος Θωμαΐδης Κλεάνθης
Φοιτήτρια: Μικαλίδη Ευτυχία – ΑΜ: 4702

Ηράκλειο, Κρήτης 2020

Περιεχόμενα

1.1.Γενικά για τον Ο.Ο.Σ.Α.....σελ.3	σελ.3
1.2.Ίδρυση.....σελ.4	σελ.4
1.3.Ίδρυση “υπό-οργανισμών” του Ο.Ο.Σ.Α.....σελ.5	σελ.5
1.3.1.Αναπτυξιακό Κέντρο του Ο.Ο.Σ.Α.....σελ.5	σελ.5
1.3.2.Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας.....σελ.11	σελ.11
1.3.3.FATF – Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης.....σελ.16	σελ.16
2.1.Ο.Ο.Σ.Α. και Φορολογία.....σελ.25	σελ.25
2.2.Δομή του Ο.Ο.Σ.Α.....σελ.27	σελ.27
2.2.1.Τα τμήματα της Γραμματείας του Ο.Ο.Σ.Α.....σελ.28	σελ.28
3.1.Αποτίμηση του έργου του Ο.Ο.Σ.Α.....σελ.28	σελ.28
Βιβλιογραφία.....σελ.30	σελ.30

1.1 Γενικά για τον Ο.Ο.Σ.Α.

Ο Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας (Ο.Ο.Σ.Α.) είναι ένας διεθνής οργανισμός που αποτελείται από ανεπτυγμένες χώρες που υποστηρίζουν τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Λέγοντας οικονομία της ελεύθερης αγοράς εννοούμε το σύστημα της οικονομίας της αγοράς, στο οποίο οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών καθορίζονται ελεύθερα από τη συναίνεση μεταξύ των προμηθευτών και των καταναλωτών και στο οποίο οι νόμοι και οι δυνάμεις της προσφοράς και ζήτησης είναι απαλλαγμένες από οποιαδήποτε παρέμβαση από την κυβέρνηση, το μονοπωλιακό καθορισμό των τιμών, ή άλλη αρχή.

Ο Ο.Ο.Σ.Α. δημιουργήθηκε το 1948 ως Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας με πρώτο γενικό γραμματέα τον Γάλλο Robert Marjolin, με σκοπό να διαχειριστεί το σχέδιο Μάρσαλ για την ανοικοδόμηση τη Ευρώπης μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (Το σχέδιο Μάρσαλ προέβλεπε την οικονομική ενίσχυση κρατών της ευρωπαϊκής ηπείρου, αποκύημα της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α. μετά τη λήξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και της αντίληψης ότι η επικράτηση του κομμουνισμού θα αποτελούσε κίνδυνο για τα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών). Μετά την λήξη του Σχεδίου Μάρσαλ, ο Ο.Ο.Σ.Α επικεντρώθηκε στα οικονομικά ζητήματα και στην επίλυση αυτών. Αργότερα η ιδιότητα μέλους της επεκτάθηκε και σε μη ευρωπαϊκά κράτη, και το 1960 μετασηματίστηκε στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. Ο Ο.Ο.Σ.Α. χρηματοδοτείται από συνεισφορές κρατών-μελών και είχε συνολικό προϋπολογισμό 374 εκατομμύρια ευρώ το 2017.

Σύμφωνα με τον Γιάννη Βαρουφακη ο Ο.Ο.Σ.Α. μπορεί να θεωρηθεί μια ευρωπαϊκή επιτροπή σχεδιασμού η οποία καθιερώθηκε από τις ΗΠΑ ακολουθώντας το επιτυχημένο μοντέλο της δικιάς τους επιτροπής σχεδιασμού του New Deal. Η οικονομική φιλοσοφία αυτής της επιτροπής μπορεί να χαρακτηριστεί ως Keynesian (Κευνσιανη).

Το 1950, ο Ο.Ο.Σ.Α. προέβλεψε ένα πλαίσιο διαπραγματεύσεων με στόχο τον καθορισμό των προϋποθέσεων για τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων συναλλαγών , προκειμένου να φέρει την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα των 6 και των άλλων μελών του ΟΟΣΑ κοντά και κάτω από την ίδια βάση. Το 1958, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πυρηνικής Ενεργείας συστάθηκε υπό τον ΟΟΣΑ.

Προς τα τέλη του 1950, με την αποτελεσματική αναδόμηση της Ευρώπης , χώρες με ισχύ κατάλαβαν ότι ο ΟΟΣΑ είχε ολοκληρώσει τον σκοπό του, και θα μπορούσε να εκπληρώσει ακόμα περισσότερες αποστολές σε παγκόσμιο επίπεδο. Το συγκεκριμένο εγχείρημα θα αντιμετώπιζε αρκετές δυσκολίες, μετά όμως από πολλές συναντήσεις, συζητήσεις και διασκέψεις θα γινόταν πραγματικότητα.

1.2 Ίδρυση

Ακολουθώντας το 1957 την Συνθήκη της Ρώμης η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα ξεκινάει την σύνταξη και μεταρρύθμιση της σύμβασης του Οργανισμού Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας σε ΟΕΕC. Η σύμβαση υπεγράφει τον Δεκέμβριο του 1960 και ο ΟΕCD αντικαθίσταται επίσημα σε ΟΕΕC τον Σεπτέμβριο του 1961. Αποτελείται πλέον από τις Ευρωπαϊκές ιδρυτικές χώρες του ΟΕΕC, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, και 3 χρόνια αργότερα την Ιαπωνία να συμμετέχει επίσης. Τα επίσημα ιδρυτικά μελή είναι οι εξής χώρες :

- ❖ Αυστρία
- ❖ Βέλγιο
- ❖ Καναδάς
- ❖ Δανία
- ❖ Γαλλία
- ❖ Δυτική Γερμανία
- ❖ Ελλάδα
- ❖ Ισλανδία
- ❖ Ιρλανδία
- ❖ Ιταλία
- ❖ Λουξεμβούργο
- ❖ Ολλανδία
- ❖ Νορβηγία
- ❖ Πορτογαλία
- ❖ Ισπανία
- ❖ Σουηδία
- ❖ Ελβετία
- ❖ Τουρκία
- ❖ Ηνωμένο Βασίλειο
- ❖ Ηνωμένες Πολιτείες

Μέσα στα επόμενα 12 χρόνια ενσωματώνονται στον Οργανισμό και οι Ιαπωνία, Αυστραλία, Φινλανδία, και Νέα Ζηλανδία. Η Γιουγκοσλαβία είχε έναν σχετικά αποστασιοποιημένο ρόλο στον Οργανισμό κατά την ίδρυση έως την διάλυση της σαν χώρα.

1.3 Ίδρυση “υπό- οργανισμών” του Ο.Ο.Σ.Α.

1.3.1 Αναπτυξιακό Κέντρο του Ο.Ο.Σ.Α. (Development Centre)

Ο Ο.Ο.Σ.Α. δημιούργησε κι άλλους μικρότερους οργανισμούς, υπό-οργανισμούς θα μπορούσαμε να πούμε, όπως τον Ο.Ο.Σ.Α. Development Centre – Αναπτυξιακό Κέντρο (1961), International Energy Agency- Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (1974), και Financial Action Task Force on Money Laundering-Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης για την νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Το Αναπτυξιακό Κέντρο του Ο.Ο.Σ.Α. ιδρύθηκε το 1961 ως μια ανεξάρτητη πλατφόρμα στην οποία θα πραγματοποιούνταν πολιτικοί διάλογοι, θα ανταλλάσσονταν απόψεις, γνώσεις και πληροφορίες μεταξύ των κρατών μελών του Ο.Ο.Σ.Α. και χωρών μη αναπτυγμένων με χαμηλό βιοτικό επίπεδο, επιτρέποντας σε αυτές τις χώρες να αλληλεπιδρούν με τις ανεπτυγμένες κάτω από μία ισότιμη βάση.

Σήμερα το Αναπτυξιακό αυτό Κέντρο αποτελείται από 27 χώρες μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. και 30 χώρες μέλη δεν ανήκουν στον Ο.Ο.Σ.Α.. Το κέντρο αυτό εφιστά την προσοχή του σε αναδυόμενα ζητήματα που μπορεί να προκύψουν και να επηρεάσουν την παγκόσμια ανάπτυξη και ακόμα πιο συγκεκριμένα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι σημερινές αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες. Χρησιμοποιεί αναλύσεις βασισμένες σε αποδεδειγμένα στοιχεία , και στρατηγικές συνεργασίες προκειμένου να βοηθήσει τις χώρες να εφαρμόσουν καινοτόμες πολιτικές λύσεις.

a) Τα μέλη του Αναπτυξιακού Κέντρου

Το αναπτυξιακό κέντρο του Ο.Ο.Σ.Α. ιδρύθηκε το 1961 και περιλαμβάνει 57 χώρες, εκ των οποίων οι 27 είναι μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.:

Κράτη Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α που ανήκουν στο Αναπτυξιακό Κέντρο: Βέλγιο, Χιλή, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Φιλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισλανδία , Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Ιαπωνία, Κορέα, Λουξεμβούργο, Μεξικό , Ολλανδία , Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Δημοκρατία της Σλοβακίας , Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Κράτη Μέλη που ανήκουν στο Αναπτυξιακό Κέντρο αλλά όχι στον Ο.Ο.Σ.Α: Αργεντινή, Βραζιλία, Κίνα, Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Côte d'Ivoire, Δομινικανή Δημοκρατία , Εκουαδόρ, Αίγυπτος, Ελ Σαλβαδόρ, Γκάνα, Γουατεμάλα, Ινδία, Ινδονησία, Καζακστάν, Μαυρίκιος, Μαρόκο, Παναμάς, Παραγουάη, Περού, Ρουμανία, Ρουάντα, Σενεγάλη, Νότια Αφρική, Ταϊλάνδη, Τόγκο, Τυνησία, Ουρουγουάη, Βιετνάμ .

Κράτη που δεν ανήκουν στον Ο.Ο.Σ.Α.: Αυστραλία, Αυστρία, Εσθονία, Ουγγαρία, Ηνωμένες Πολιτείες και Νέα Ζηλανδία.

b) Οι δραστηριότητες και τα εργαλεία του Αναπτυξιακού Κέντρου

Το Αναπτυξιακό Κέντρο προσφέρει εργαλεία που απευθύνονται στην εμπλοκή και δέσμευση διάφορων χωρών οι οποίες βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης η καθεμία, προκειμένου να μπορούν να συζητούν αναπτυξιακές πολιτικές που μπορούν να εφαρμόσουν.

Παρακάτω βλέπουμε αναλυτικά τα εργαλεία που χρησιμοποιεί το Αναπτυξιακό Κέντρο προκειμένου να επιτύχει τους σκοπούς του.

- Το Παγκόσμιο Φόρουμ Ανάπτυξης (The Global Forum on Development (GFD)), προσφέρει χώρο σε πολιτικούς φορείς υψηλού επίπεδου και πολίτες να ανταλλάξουν ιδέες και απόψεις, να συζητήσουν διάφορες προοπτικές ανάπτυξης, να ανταπεξέλθουν σε προκλήσεις και να μάθουν πολιτικές οι οποίες θα βοηθήσουν στην μείωση της επικείμενης φτώχειας και μεθόδους που θα συμβάλλουν στην κοινωνική ανάπτυξη και πρόοδο.
- Διεθνή Οικονομικά Φόρουμ για την Αφρική, την Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, προσεχώς και για την Ασία, προσελκύουν την συμμετοχή κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών, ιδρυμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης.
- Ένα ακόμα κομμάτι στο οποίο συμβάλλει το Αναπτυξιακό Κέντρο του Ο.Ο.Σ.Α. είναι εκείνο που αφορά τις στρατηγικές για ανάπτυξη. Το Κέντρο καταβάλλει προσπάθειες να εγκαθιδρύσει μία πλατφόρμα στην οποία θα μοιράζονται γνώσεις και θα πραγματοποιούνται πολιτικοί διάλογοι μεταξύ του Ο.Ο.Σ.Α. και των χωρών που ανήκουν σε αυτόν και αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις ως προς την ανάπτυξη τους, ξεκινώντας με το :
 - Δίκτυο Ο.Ο.Σ.Α. για Πολιτικό διάλογο σχετικά με τους Φυσικούς Πόρους και την συμβολή τους στην ανάπτυξη, και
 - Δίκτυο Ο.Ο.Σ.Α. για Πολιτικό διάλογο πάνω στα GVCs (τα GVC –Global Value Chains-Διεθνείς Αλυσίδες Αξίας) τα οποία περιγράφουν τους ανθρώπους και τις δραστηριότητες που εμπλέκονται στην παραγωγή ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας, στην διανομή και στις δραστηριότητες μετά την πώληση του αγαθού ή υπηρεσίας όταν οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να συντονίζονται σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές.
- Το Αναπτυξιακό Κέντρο έχει Δίκτυα αποτελούμενα από φορείς που ασχολούνται με τον πολιτικό διάλογο, με την δημιουργία σχετικών αναλύσεων, και ανταλλάσσουν απόψεις σχετικά με πολιτικές μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη. Μερικά από αυτά τα Δίκτυα αποτελούνται από ένα εξαιρετικά εξειδικευμένο προσωπικό και ταυτόχρονα προσφέρουν την ευκαιρία σε Διοικητικά Συμβούλια να συμμετέχουν στις ανοιχτές συνεδρίες. Τα δίκτυα αυτά είναι τα εξής:
 - Δίκτυο των Πολυεθνικών: Αναδύομενο Δίκτυο Αγορών - Emerging markets network (EmNet)

- Δίκτυο Ιδρυμάτων που εργάζονται για την Ανάπτυξη - Network of Foundations working on development (netFWD)
- Δίκτυο Οικονομικής Ανάπτυξης - Development Finance Network (DeFiNe)
- Δίκτυο Επικοινωνίας και Πληροφόρησης όπου Αναπτυξιακά Κέντρα θα ανταλλάσσουν πρακτικές και απόψεις για το πώς θα ευαισθητοποιήσουν το κοινό για τις συνεργασίες ανάπτυξης.

Παρακάτω αναφέρονται κάποιες αναλύσεις που γίνονται σε παγκόσμιο, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και αφορούν αναπτυξιακές προοπτικές.

- Ετήσιες Θεματικές Δημοσιεύσεις : Προοπτικές του ΟΟΣΑ πάνω στην Παγκόσμια Ανάπτυξη
- Περιφερειακές Οικονομικές προοπτικές σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς ανά περιοχή :
 - Οικονομικές αναλύσεις για την μέλλουσα κατάσταση στην Αφρική.
 - Οικονομικές αναλύσεις για την μέλλουσα κατάσταση στην Λατινική Αμερική.
 - Οικονομικές αναλύσεις για την μέλλουσα κατάσταση στην Νοτιοανατολική Ασία, Κίνα και Ινδία.
- Περιφερειακές και Εθνικές μελέτες : Αναθεώρηση πολιτικών προκειμένου να τεθούν προτάσεις και λύσεις για θέματα όπως το μεταναστευτικό, την ανταγωνιστικότητα, την φορολογία στην μεσαία τάξη, την ανάπτυξη, τις κεφαλαιαγορές και άλλα.

Στατιστικές και Δείκτες που χρησιμοποιούνται από το Αναπτυξιακό Κέντρο για τον έλεγχο της ανάπτυξης:

- Στατιστικές Εσόδων: Αφρικής, Λατινικής Αμερικής και Ασίας
- Δείκτης SIGI (Social Institutions and Gender) . Ο δείκτης αυτός αφορά την Ανάλυση Κοινωνικών Θεσμών
- ABCIs (Asian Business Cycle Indicators). Ο δείκτης αυτός αφορά τον κύκλο εργασιών της Ασίας.
- NDGIs (Narrowing Development Gap Indicators).Αφορά στον περιορισμό του χάσματος ανάπτυξης.

c) Αναπτυξιακό Κέντρο Ο.Ο.Σ.Α. και Ελλάδα

Παρακάτω θα δούμε κάποιες από τις σημαντικότερες και πιο πρόσφατες ενέργειες που έχουν γίνει από τον Ο.Ο.Σ.Α. και αφορούν το αναπτυξιακό κομμάτι της χώρας.

- i) Σύσταση σχετικά με τη «Συνοχή Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη»

Η Σύσταση για «Συνοχή Πολιτικών για Βιώσιμη Ανάπτυξη» (“Policy Coherence for Sustainable Development”/PCSD) του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ, στην οποία έχει προσχωρήσει, ως μέλος του ΟΟΣΑ, η χώρα μας. Η εν λόγω Σύσταση, η οποία υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο του ΟΟΣΑ στις 11.12.2019, στοχεύει στην υποβοήθηση, με κατάλληλους θεσμικούς μηχανισμούς και εργαλεία, των φορέων χάραξης πολιτικής, ως προς την προώθηση της Συνοχής Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Η Συνοχή Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη αναφέρεται στην προώθηση μιας προσέγγισης «συνόλου Κυβέρνησης» (“whole-of-government” approach) για τον συντονισμό και την ευθυγράμμιση των σχετικών δράσεων, νομοθετικών ρυθμίσεων και πολιτικών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (τοπικό, εθνικό, περιφερειακό) και μεταξύ τομέων. Αποτελεί δε προαπαιτούμενο για την επίτευξη της Ατζέντας 2030, αξιοποιώντας το σύνολο των διαθέσιμων δημόσιων ή ιδιωτικών πόρων.

Η Σύσταση περιλαμβάνει οκτώ αρχές για τη βελτίωση της Συνοχής Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη υπό τριών βασικών πυλώνων:

(α) Στρατηγικό όραμα για την υλοποίηση της Ατζέντας 2030, υποστηριζόμενο από σαφή πολιτική δέσμευση και βούληση για τη βελτίωση της Συνοχής Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

(β) Αποτελεσματικοί και ολοκληρωμένοι θεσμικοί και διακυβερνητικοί μηχανισμοί, οι οποίοι διαχειρίζονται τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ τομέων και εναρμονίζουν τις δράσεις μεταξύ κυβερνητικών επιπέδων.

(γ) Σύνολο υπεύθυνων και προσαρμοστικών εργαλείων για την πρόβλεψη, την αξιολόγηση και τη διαχείριση των εγχώριων, διασυνοριακών και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων των πολιτικών. Οι οκτώ αρχές για την προώθηση της συνοχής πολιτικών είναι:

Όραμα και Ηγεσία

1. Πολιτική δέσμευση και βούληση
2. Μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα
3. Συνεκτική πολιτική

Πολιτικές Αλληλεπιδράσεις

4. Συντονισμός συνόλου κυβέρνησης (“whole-of-government”)

5. Δέσμευση σε περιφερειακό επίπεδο

6. Δέσμευση όλων των ενδιαφερομένων

Αντίκτυπος

7. Πολιτικές και χρηματοδοτικές επιπτώσεις

8. Έλεγχος, υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση

Η Σύσταση είναι δεσμευτική αλλά η εφαρμογή της εμπεριέχει ευελιξία, ανάλογα με τις ιδιαίτερες εθνικές συνθήκες και ικανότητες κάθε χώρας.

ii) Συμμετοχή της Ελλάδας στην Αναπτυξιακή Συνεργασία με τη Δράση για το Κλίμα (Συμφωνία των Παρισίων)

Η κλιματική αλλαγή μεταβάλλει τα οικολογικά και κοινωνικά συστήματα που αποτελούν τα θεμέλια της ανθρώπινης ευημερίας και της οικονομικής δραστηριότητας. Οι αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως, είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε σχέση με τις προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης κάθε οικονομικού τομέα και γεωγραφικής περιοχής. Για να υπάρξει λύση απαιτείται όλοι οι φορείς αναπτυξιακής συνεργασίας να ευθυγραμμίσουν τις δραστηριότητές τους με τους στόχους της Συμφωνίας των Παρισίων.

Η επιλογή αυτή αποτελεί μονόδρομο, προκειμένου οι χώρες να επιτύχουν οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη, η οποία θα είναι συνεκτική και βιώσιμη. Η αποτελεσματική πολιτική για το κλίμα αποτελεί ταυτόχρονα ορθή αναπτυξιακή πολιτική. Πρόκειται για δύο τομείς αδιαίρετους. Ωστόσο, η αργή πρόοδος ως προς την υλοποίηση των στόχων της Συμφωνίας των Παρισίων θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα, τόσο των ανεπτυγμένων, όσο και των αναπτυσσόμενων χωρών να υλοποιήσουν την Ατζέντα 2030 και τη δέσμευσή τους για ανάπτυξη «χωρίς αποκλεισμούς». Η κλιματική αλλαγή παρεμποδίζει την καταπολέμηση της φτώχειας, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και σε ορισμένες ιδιαίτερα ευάλωτες κοινότητες.

Η παρούσα έκθεση περιγράφει ένα πλαίσιο αρχών για τους φορείς αναπτυξιακής συνεργασίας, ώστε να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να αξιολογούν τις δράσεις τους ακολουθώντας τους κανόνες της Συμφωνίας των Παρισίων. Η αναπτυξιακή συνεργασία η οποία κατευθύνεται από τη Συμφωνία των Παρισίων :

1. δεν υπονομεύει τη Συμφωνία, αλλά συμβάλλει στην απαιτούμενη μεταστροφή,
2. συμβάλλει στη μετάβαση των χωρών σε αναπτυξιακές οδούς με χαμηλές εκπομπές ρύπων και φιλικές προς το κλίμα,
3. υποστηρίζει τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες διαδικασίες της

Συμφωνίας,

4. δρα προληπτικά στην αντιμετώπιση των αναγκών των αναπτυσσόμενων χωρών.

Βασικά ευρήματα και προτεινόμενες δράσεις προτεραιότητας:

- Οι χώρες και οι δωρητές αναπτυξιακής βοήθειας, γενικότερα, πρέπει να ενσωματώσουν το κλίμα ως προτεραιότητα στις αποφάσεις και τα συστήματα επιδόσεων τους και να δημιουργήσουν τις κατάλληλες ικανότητες και εργαλεία για υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Οι δωρήτριες χώρες θα πρέπει να εξαλείψουν τις συγκρούσεις πολιτικής μεταξύ των διεθνών δραστηριοτήτων τους και των δεσμεύσεών τους που απορρέουν από τη Συμφωνία των Παρισίων.
- Οι δωρητές θα πρέπει να υποστηρίζουν τις ηγεσίες και τους κεντρικούς φορείς των αναπτυσσόμενων χωρών στην προώθηση της ενσωμάτωσης της κλιματικής αλλαγής στις πολιτικές και τον προγραμματισμό τους.
- Οι δωρητές θα πρέπει να στηρίζουν τις χώρες να ενσωματώσουν φιλόδοξους κλιματικούς στόχους σε όλα τα οικονομικά και δημοσιονομικά τους συστήματα.
- Όλες οι χώρες και οι οργανισμοί, οι οποίοι παρέχουν αναπτυξιακή βοήθεια, θα πρέπει να υιοθετήσουν μηχανισμούς, οι οποίοι διασφαλίζουν την ευθυγράμμιση των συστημάτων τους με τη Συμφωνία των Παρισίων.
- Οι δωρητές θα πρέπει να οδηγήσουν σε αποτελεσματική και κλιμακούμενη δράση για το κλίμα μέσω κοινών προτύπων σε τομείς χρηματοδότησης, δεδομένων και υποδομών.
- Οι δωρητές θα πρέπει να επικεντρωθούν στην αποτελεσματική συνεργασία για προώθηση της χρηματοδότησης επενδύσεων σε υποδομές χαμηλών εκπομπών με ανθεκτικότητα σε κλιματικές αλλαγές.

d) Προφίλ της Αναπτυξιακής Συνεργασίας για την Ελλάδα το 2019 και Μέτρηση Απόστασης προς τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 επηρέασε σημαντικά την ελληνική οικονομία, καθιστώντας απαραίτητη την οικονομική της βοήθεια από τις χώρες της ζώνης του Ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι περικοπές στις δαπάνες του δημόσιου τομέα επηρέασαν σημαντικά την αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδας. Ενώ η Ελλάδα εξακολούθησε να ανταποκρίνεται στις δεσμεύσεις της προς τους πολυμερείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, η διμερής ΚΑΒ (Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια) περιορίστηκε στις δαπάνες για υποτροφίες. Λόγω της μεταναστευτικής κρίσης, οι ελληνικές δαπάνες υπέρ προσφύγων εντός επικρατείας αυξήθηκαν από περίπου 16-17 εκ. δολ. ΗΠΑ ετησίως κατά την περίοδο 2012-14 σε 150 εκ. δολ. ΗΠΑ το 2016, αντιπροσωπεύοντας το 40% της συνολικής και το 92% της διμερούς ΚΑΒ. Το 2018, η χώρα μας παρείχε συνολική ΚΑΒ ύψους **282 εκ. δολ. ΗΠΑ**, η οποία αντιστοιχεί στο **0,13%** του ΑΕΕ(Ακαθάριστου Εταιρικού Εισοδήματος) της.

Με βάση 122 διαθέσιμους δείκτες, οι οποίοι καλύπτουν τους 97 από τους 169 υποστόχους, η Ελλάδα έχει ήδη επιτύχει 10 από αυτούς και βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την επίτευξη ορισμένων άλλων. Για παράδειγμα, η Ελλάδα έχει ήδη επιτύχει τους υποστόχους που αφορούν τη θνησιμότητα μητέρων, βρεφών και νεογνών, την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και την πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια. Ωστόσο, παραμένουν ορισμένες προκλήσεις. Η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται πολύ μακριά από την επιτυχία για το 11% του συνόλου των υποστόχων. Αυτοί περιλαμβάνουν το κάπνισμα, όπου παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό στον ΟΟΣΑ, με το 27% του πληθυσμού να είναι καθημερινοί καπνιστές, την δια βίου εκπαίδευση και το ποσοστό ανεργίας.

Σε σχέση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα υπερτερεί στην Ενέργεια, αντιθέτως, είναι σχετικά μακριά σε Στόχους όπως η Εξάλειψη της Φτώχειας, η Εκπαίδευση, η Ισότητα των Φύλων, οι Ωκεανοί, η Οικονομία και η Συνεργασία για την Υλοποίηση των Στόχων. Επισημαίνεται ότι οι σημαντικές προσπάθειες που καταβάλλονται από τη διεθνή στατιστική κοινότητα, για την κάλυψη των κενών στα δεδομένα, θα είναι καθοριστικής σημασίας για μια ακριβέστερη αξιολόγηση. Για παράδειγμα, εάν περισσότερα στοιχεία ήταν διαθέσιμα σχετικά με τη Βιώσιμη Παραγωγή, τους Ωκεανούς, τη Μείωση των Ανισοτήτων και τις Πόλεις, η αξιολόγηση της επίδοσης της Ελλάδας στις κατηγορίες «Άνθρωποι» και «Ευημερία» θα μπορούσε να είναι διαφορετική.

1.3.2. Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας - IEA (International Energy Agency)

Η Διεθνής Αντιπροσωπεία Ενέργειας είναι μια αυτόνομη διακυβερνητική οργάνωση με έδρα το Παρίσι η οποία ιδρύθηκε στα πλαίσια του Οργανισμού Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) το 1974 μετά την πετρελαϊκή κρίση το 1973. Ο ρόλος της Διεθνούς Αντιπροσωπείας Ενέργειας είναι να αντιμετωπίζει τυχόν φυσικές διαταραχές που μπορεί να προκύψουν στην παροχή πετρελαίου, καθώς επίσης και να παρέχει στατιστικές πληροφορίες για τη διεθνή αγορά πετρελαίου και άλλους τομείς ενέργειας.

Η Διεθνής Αντιπροσωπεία Ενέργειας δρα ως πολιτικός σύμβουλος στα κράτη-μέλη της, αλλά εργάζεται και με χώρες που δεν αποτελούν μέλη του Οργανισμού Συνεργασίας και Ανάπτυξης, συγκεκριμένα με την Κίνα, την Ρωσία και την Ινδία. Ο σκοπός της Αντιπροσωπείας έχει διευρυνθεί στο να επικεντρώνεται : στην ενεργειακή ασφάλεια, την οικονομική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία. Όσον αφορά την περιβαλλοντική προστασία η Αντιπροσωπεία έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα προβλήματα που αφορούν την κλιματική αλλαγή. Η Διεθνής Αντιπροσωπεία Ενέργειας έχει κυρίαρχο ρόλο όσον αφορά την προώθηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, (συμπεριλαμβανομένης της ανανεώσιμης), ορθές ενεργειακές πολιτικές και πολυεθνική συνεργασία στον τομέα της ενεργειακής τεχνολογίας.

Τα κράτη-μέλη της Διεθνούς Αντιπροσωπείας Ενέργειας υποχρεούνται να διατηρήσουν συνολικά επίπεδα αποθέματος πετρελαίου ισοδύναμα τουλάχιστον με 90 μέρες των καθαρών εισαγωγών του προηγούμενου έτους. Στα τέλη του Ιουλίου του 2009, τα κράτη-μέλη της Αντιπροσωπείας είχαν πραγματοποιήσει απόθεμα 4,3 δισεκατομμυρίων βαρελιών πετρελαίου.

Την 1^η Σεπτεμβρίου του 2015, ο Fatih Birol αναλαμβάνει καθήκοντα ως Γενικός Διευθυντής, αντικαθιστώντας την Ολλανδή Υπουργό Οικονομικών Σχέσεων, Maria van der Hoeven.

a) Ιστορία του IEA

Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας ιδρύθηκε για να καλύψει τις ανάγκες των βιομηχανικών χωρών για ενεργειακή οργάνωση μετά την πετρελαϊκή κρίση του 1973-1974 . Παρόλο που ο Οργανισμός Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) είχε δομές όπως το Συμβούλιο, την Εκτελεστική Επιτροπή , την Επιτροπή Πετρελαίου και την Επιτροπή Ενέργειας που θα μπορούσε ενδεχομένως να ασχοληθεί με θέματα ενέργειας , δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην κρίση. Ο Ο.Ο.Σ.Α. είχε υιοθετήσει την Απόφαση περί Διανομής Πετρελαίου Oil [C(72)201(Final)], για τον καθορισμό διαδικασιών που πρέπει να διεξαχθούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ανεφοδιασμού με πετρέλαιο της Ευρώπης , αλλά αυτές οι διαδικασίες δεν εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης . Επιπλέον ο Ο.Ο.Σ.Α. είχε εγκρίνει συστάσεις για την αποθήκευση πετρελαίου στην Ευρώπη, αλλά λόγω του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής τους, τα μέτρα αυτά θα έπαιζαν ρόλο μόνο σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ανεφοδιασμού πετρελαίου.

Η πρόταση για την ίδρυση ενός νέου οργανισμού έγινε από τον Υπουργό Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών, Χένρυ Κίσινγκερ, στο Λονδίνο στις 12 Δεκεμβρίου του 1973. Επίσης τον Δεκέμβριο του 1973 , κατά τη σύνοδο κορυφής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην Κοπεγχάγη, ο πρωθυπουργός της Δανίας Anker Jorgensen, ο οποίος ήταν πρόεδρος της Συνόδου Κορυφής, δήλωσε ότι η Σύνοδος θεώρησε χρήσιμο να γίνει μελέτη με άλλες πετρελαιοπαραγωγές χώρες εντός των πλαισίων του ΟΟΣΑ προκειμένου να βρεθούν λύσεις σε βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προβλήματα των καταναλωτικών χωρών.

Στην διάσκεψη της Ουάσινγκτον για την ενέργεια στις 11-13 Φεβρουαρίου του 1974, οι υπουργοί 13 βασικών χωρών κατανάλωσης πετρελαίου δήλωσαν ότι υπάρχει ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών της παγκόσμιας ενεργειακής κατάστασης κάτω από συγκεκριμένα μέτρα συνεργασίας, κι έτσι βασίστηκαν στο έργο του Οργανισμού Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Κατά τη δημιουργία μια νέας ενεργειακής οργάνωσης αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί το πλαίσιο του Ο.Ο.Σ.Α. , καθώς είχε εμπειρία στην αντιμετώπιση πετρελαϊκών και άλλων ενεργειακών ζητημάτων, στις οικονομικές και στατιστικές αναλύσεις, είχε δημιουργήσει προσωπικό και εγκαταστάσεις, νομικό καθεστώς, προνόμια και ασυλίες και ήταν η κύρια οργάνωση των βιομηχανικών χωρών.

Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας δημιουργήθηκε στις 18 Νοεμβρίου του 1974 με τη Συμφωνία Διεθνούς Ενεργειακού Προγράμματος (IEP Agreement).

Κατά τη διάρκεια της ιστορίας του , ο ΔΟΕ παρενέβη τρεις φορές στις αγορές πετρελαίου με την αποδέσμευση αποθεμάτων πετρελαίου – το 1991 κατά τη διάρκεια του Πολέμου του Κόλπου(πολεμική σύρραξη μεταξύ διεθνούς συμμαχίας από τουλάχιστον 31 κράτη υπό την καθοδήγηση των Η.Π.Α. και την εξουσιοδότηση του Ο.Η.Ε. κατά του Ιράκ, για την απελευθέρωση του Κουβέιτ), το 2005 απελευθερώνοντας 2 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα για έναν μήνα μετά τον Τυφώνα Κατρίνα που επηρέασε την Αμερικανική

παραγωγή, και πιο πρόσφατα το 2011 για να αντισταθμίσει την διακοπή της προσφοράς πετρελαίου ως αποτέλεσμα του Εμφύλιου Πολέμου στην Λιβύη.

Σύμφωνα με το *World Energy Outlook 2010* (είναι η έκδοση του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας αναγνωρισμένη ως η πιο έγκυρη πηγή παγκόσμιων ενεργειακών προβολών και αναλύσεων), η συμβατική παραγωγή αργού πετρελαίου κορυφώθηκε το 2006, με τον συνολικό αριθμό παραγωγής πετρελαίου να αγγίζει τα 70 εκατομμύρια βαρέλια ανά ημέρα.

Τον Ιούνιο του 2014 στην ετήσια έκδοση της αναφοράς του *World Energy Outlook*, ο ΔΟΕ προανήγγειλε την επένδυση 48 τρισεκατομμυρίων δολαρίων και την μακροπρόθεσμη πολιτική την οποία θα ακολουθούσε από το 2014 έως και το 2035 για την εξασφάλιση επαρκούς ενεργειακού εφοδιασμού για την περίοδο αυτή. Όπως ανέφερε και η πρώην διευθύντρια οικονομικών σχέσεων του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας, Maria van der Hoeven, 'Η αξιοπιστία και η βιωσιμότητα του ενεργειακού συστήματος εξαρτάται από τις επενδύσεις. Αυτό όμως δεν θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί εάν δεν υπάρχουν αξιόπιστα πλαίσια πολιτικής, καθώς και σταθερή πρόσβαση σε μακροπρόθεσμες πηγές χρηματοδότησης. Κανένα από αυτά όμως δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο'.

b) Μέλη του ΙΕΑ

Μόνο τα μέλη του Οργανισμού Συνεργασίας και Ανάπτυξης μπορούν να γίνουν μέλη του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας. Με εξαίρεση την Χιλή, την Ισλανδία, το Ισραήλ και την Σλοβενία όλα τα υπόλοιπα μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. ανήκουν στον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας. Το 2014, η Εσθονία προστέθηκε στα μέλη του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας και έγινε το 29ο μέλος του. Η Βραζιλία, η Κίνα, η Ινδία, η Ινδονησία, το Μαρόκο, η Σιγκαπούρη και η Ταϊλάνδη αποτελούν χώρες με τις οποίες συνεργάζεται ο οργανισμός. Το 2018 το Μεξικό έγινε το 30ο μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας.

c) Κριτική του ΙΕΑ

Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας έχει δεχθεί έντονη κριτική για το ότι κατά καιρούς υποτιμά τον ρόλο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την χρήση τους στο όποιο είναι για παράδειγμα τα φωτοβολταϊκά και το κατά πόσο μειώνουν το κόστος.

Πριν από την δημοσίευση του *World Energy Outlook*, η Βρετανική εφημερίδα *The Guardian*, στηριζόμενη σε μία δήλωση ενός πρώην ανώτερου στελέχους του προσωπικού του ΔΟΕ, δήλωσε ότι ο οργανισμός σκοπιά τον υποτιμά τον κίνδυνο που αφορά τον μέγιστο βαθμό εξόρυξης πετρελαίου, κάτω από την πίεση των Ηνωμένων Πολιτειών. Σύμφωνα και με ένα δεύτερο πρώην στέλεχος του ΔΟΕ η συγκεκριμένη δήλωση του οργανισμού έγινε προκειμένου να διατηρήσουν καλές σχέσεις με την Αμερική.

Η εφημερίδα *The Guardian* επίσης αναφέρθηκε σε μία ομάδα επιστημόνων από το πανεπιστήμιο της Ουψάλα στην Σουηδία η οποία έκανε μια μελέτη και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εφημερίδα *World Energy Outlook* το 2008 έκανε ψευδείς δηλώσεις σχετικά με την εξόρυξη πετρελαίου. Σύμφωνα

με την μελέτη των επιστημόνων η εξόρυξη πετρελαίου το 2030 θα άγγιζε τα 75 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα ενώ ο ΔΟΕ ανέφερε ότι θα άγγιζε τα 105 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα. Ο άνθρωπος που έκανε την συγκεκριμένη δήλωση, Kjell Aleklett, ισχυρίστηκε ότι οι αναφορές που γίνονται από τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας αποτελούν, σύμφωνα με τα λεγόμενα του, «ισχυρά πολιτικά δεδομένα».

Η μη κυβερνητική οργάνωση *Global Witness* δήλωσε ότι σύμφωνα με μελέτες και αναλύσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς η Διεθνής Οργάνωση Ενέργειας συνεχίζει να διατηρεί μία υπερβολικά αισιόδοξη και πολλές φορές παραπλανητική στάση απέναντι στο θέμα που αφορά την μελλοντική εξόρυξη πετρελαίου. Συγκεκριμένα η οργάνωση *Global Witness* δήλωσε ότι: " Η υπερβολικά αισιόδοξα στάση του ΔΟΕ, παρά τις επιστημονικές αναλύσεις και δεδομένα που έχουν γίνει και προτείνουν μία διαφορετική προσέγγιση σχετικά με την εξόρυξη πετρελαίου, θα φτάσει στο σημείο να έχει καταστροφικές συνέπειες σε παγκόσμιο επίπεδο.

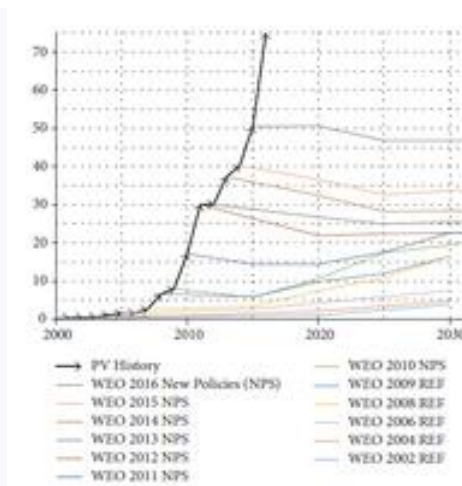
Στο παρελθόν ο Οργανισμός Διεθνής Ενέργειας έχει δεχτεί έντονη κριτική και από περιβαλλοντικές οργανώσεις, διότι θεωρούν ότι υποβαθμίζει τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και κρατάει έντονα θετική στάση προς τα πυρηνικά και ορυκτά καύσιμα.

Ο *EWG (Energy Watch Group)*, είναι ένας οργανισμός επιστημόνων και πολιτικών οι οποίοι αναλύουν επίσημες αναφορές και προβλέψεις που αφορούν ζητήματα ενέργειας. Ο *EWG* ισχυρίζεται ότι ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας είναι ιδιαίτερα προκατειλημμένος απέναντι στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και χρησιμοποιεί παραπλανητικά και διαστρεβλωμένα δεδομένα για να υπονομεύσει τις συγκεκριμένες μορφές ενέργειας, όπως είναι για παράδειγμα η αιολική και η ηλιακή. Σε μία αναφορά του 2008 ο *EWG* συγκρίνει τις προβλέψεις του Διεθνή Οργανισμού Ενέργειας σχετικά με την αύξηση της ισχύος της αιολικής ενέργειας και διαπιστώνει ότι υποτιμήσει πάρα πολλές φορές την ποσότητα ενέργειας που είναι σε θέση να παράγει η βιομηχανία αιολικής ενέργειας.

Το 2018 ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας δέχτηκε έντονη κριτική από τον υπουργό πετρελαίου της Σαουδικής Αραβίας Al-Falih, για την υπερβολική αύξηση της πετρελαϊκής βιομηχανίας στις ΗΠΑ .

Ένα ακόμη γεγονός για το οποίο έχει δεχτεί κριτικές ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας είναι για το ότι υποβαθμίζει διαρκώς την ανάπτυξη της ηλιακής φωτοβολταϊκής ενέργειας στις ετήσιες προβλέψεις που κάνει η εφημερίδα του ΔΟΕ, *World Energy Outlook*. Ο ΔΟΕ έκανε επίσης εσφαλμένες προβλέψεις όσον αφορά την εγκατάσταση ηλιακής ενέργειας η οποία ήταν κατά 4,183% παραπάνω από αυτό που είχε προβλέψει. Οι παραπλανητικές προβολές αυτές προβολές σε βάρος της ηλιακής ενέργειας έχουν σαν αποτέλεσμα να αποθαρρύνουν μελλοντικούς επενδυτές και να αναστέλλουν την ανάπτυξη αυτού του τομέα.

Παρακάτω βλέπουμε ένα διάγραμμα σχετικά με τις προσθήκες φωτοβολταϊκών σε παγκόσμιο επίπεδο έναντι των προβλέψεων του Διεθνή Οργανισμού Ενέργειας:

Πραγματική παγκόσμια ανάπτυξη φωτοβολταϊκών και προβλέψεις του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας , 2002-2016

d) Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας και Ελλάδα

Η Ελλάδα εφαρμόζει τα τελευταία χρόνια εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις στον ενεργειακό τομέα για τη δημιουργία ανταγωνιστικών ενεργειακών αγορών. Οι μεταρρυθμίσεις εκτός του ότι αποτελούν επιχειρηματικές ευκαιρίες για πολλούς επενδυτές έχουν ως στόχο τον μετασχηματισμό του ενεργειακού συστήματος παρέχοντας εναλλακτικές λύσεις για την κοινωνία και το περιβάλλον. Ο ρόλος του ΔΟΕ είναι να εντοπίζει τους τομείς που είναι κρίσιμοι για την επιτυχία της ενεργειακής πολιτικής στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα είναι σε θέση να προχωρήσει σε επενδύσεις οι οποίες μακροπρόθεσμα θα έχουν ως αποτέλεσμα την μείωση των εκπομπών ακολουθώντας ένα σχέδιο που θα υποστηρίζει τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως για παράδειγμα πρωτοβουλίες που θα αφορούν την αύξηση της χρήσης του φυσικού αερίου. Βασικό μέρος αυτής της διαδικασίας θα είναι η ανάπτυξη ενός εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα για το 2030 και έπειτα, καθώς και η ενσωμάτωση των κλιματικών στόχων στον ολοκληρωμένο ενεργειακό σχεδιασμό.

Η χώρα έχει παρουσιάσει σημαντική αύξηση σχετικά με την χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ακόμα και υπέρβαση των στόχων που έχουν τεθεί σχετικά με τα φωτοβολταϊκά.

Η Ελλάδα θα πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζει φιλόδοξες πολιτικές ενεργειακής απόδοσης βασισμένες στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από προηγούμενα και τρέχοντα μέτρα και στα διδάγματα που αντλήθηκαν από άλλες χώρες.

1.3.3. FATF (Financial Action Task Force / on Money Laundering) – Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες)

Η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες) FATF, είναι ένας διακυβερνητικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 1989 με πρωτοβουλία της G7 (G7 είναι οι 7 πιο ανεπτυγμένες βιομηχανικά χώρες του κόσμου) για την ανάπτυξη πολιτικών που στόχο έχουν την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Το 2001 της δόθηκε εντολή να ασχοληθεί και με το θέμα που αφορά την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Επίσης παρακολουθεί την πρόοδο στην εφαρμογή των συστάσεων που κάνει μέσα από συγκεκριμένες αξιολογήσεις των χωρών μελών. Η γραμματεία του οργανισμού στεγάζεται στην έδρα του Ο.Ο.Σ.Α στο Παρίσι.

a) Ιστορία

Η συγκεκριμένη ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) συγκροτήθηκε από την Σύνοδο Κορυφής των G7 το 1989 στο Παρίσι με σκοπό την καταπολέμηση του αυξανόμενου προβλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η ομάδα που ασχολήθηκε με αυτό το κομμάτι ξεκίνησε με το να μελετά και να παρατηρεί που ήταν εντονότερη η τάση για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την παρακολούθηση των νομοθετικών, οικονομικών και νομικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την συμμόρφωση και την έκδοση συστάσεων και προτύπων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Κατά την ίδρυση του ο οργανισμός είχε 16 μέλη και μέχρι το 2016 είχε φτάσει τα 37.

Κατά το πρώτο έτος της, η FATF εξέδωσε έκθεση με σαράντα συστάσεις για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Τα πρότυπα αυτά αναθεωρήθηκαν το 2003 για να αντανακλούν τα εξελισσόμενα πρότυπα και τεχνικές για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

b) Μέλη του οργανισμού

Μέχρι και σήμερα ο οργανισμός χρηματοοικονομικής δράσης περιλαμβάνει 37 χώρες και δύο περιφερειακές οργανώσεις. Αναφέρονται αναλυτικά παρακάτω:

Περιφερειακές Οργανώσεις:

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)
2. Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου (Gulf Cooperation Council)

Χώρες που ανήκουν στον οργανισμό:

1. Αργεντινή
2. Αυστραλία
3. Βέλγιο
4. Βραζιλία
5. Καναδάς
6. Κίνα

7. Δανία
8. Γαλλία
9. Φιλανδία
10. Ελλάδα
11. Γερμανία
12. Ισλανδία
13. Ιρλανδία
14. Ινδία
15. Ισραήλ
16. Ιταλία
17. Ιαπωνία
18. Νότια Κορέα
19. Ολλανδία
20. Λουξεμβούργο
21. Μαλαισία
22. Μεξικό
23. Νέα Ζηλανδία
24. Νορβηγία
25. Πορτογαλία
26. Ρωσική Ομοσπονδία
27. Σαουδική Αραβία
28. Σιγκαπούρη
29. Σουηδία
30. Ελβετία
31. Ισπανία
32. Τουρκία
33. Ηνωμένο Βασίλειο
34. ΗΠΑ
35. Αυστρία
36. Χονγκ Κονγκ, Κίνα
37. Νότια Αφρική

ε) Μέλη που συνεργάζονται με τον οργανισμό

1. APG (Asia/Pacific Group on Money Laundering)-(Ομάδα Ασίας/Ειρηνικού για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες)
2. CFATF (Caribbean Financial Action Task Force)-(Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης της Καραϊβικής)

3. ESAAMLG (Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group)-
(Ομάδα της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες)
4. EAG (Eurasian Group)-(Ευρασιατική Ομάδα)
5. MONEYVAL (Council of Europe Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures)-(Επιτροπή Εμπειρογνώμων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αξιολόγηση των μέτρων κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες)
6. GAFILAT (Financial Action Task Force of Latin America)-(Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης της Λατινικής Αμερικής)
7. GIABA (Inter-Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa)-(Διακυβερνητική Ομάδα Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στην Δυτική Αφρική)
8. MENAFATF (Middle East and North Africa Financial Action Task Force)-
(Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης για την Μέση Ανατολή και την Βόρεια Αφρική)

d) Μέλη τα οποία έχουν ρόλο παρατηρητή

1. Un(United Nations)-Ηνωμένα έθνη
2. International Monetary Fund-Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
3. The World Bank-Παγκόσμια Τράπεζα
4. Asian Development Bank-Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης
5. African Development Bank-Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης
6. BCBS (Basel Committee on Banking Supervision)-Βασιλική Επιτροπή για την Τραπεζική Εποπτεία
7. CARIN (Camden Asset Recovery Inter-agency Network)-Δίκτυο Αποκατάστασης Περιουσιακών Στοιχείων του Κάμντεν
8. Egmont Group of Financial Intelligence Units-Δίκτυο Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών του Έγκμοντ
9. EBRD (European Bank for Reconstruction and Development)-Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης
10. UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime)-Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά και το έγκλημα
11. UNCTED (United Nations Counter-Terrorism Committee Executive Directorate)-Εκτελεστική Διεύθυνση για την Αντιτρομοκρατική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών

d) Η μαύρη λίστα της FATF και η σημαντικότητα της οργάνωσης

Η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) διατηρεί μία μαύρη λίστα η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική και για τις διεθνείς προσπάθειες που γίνονται για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες

δραστηριότητες. Σύμφωνα βέβαια με το διεθνές δίκτυο, μαύρη λίστα της FATF δεν συνοδεύτηκε ποτέ από επίσημη κύρωση.

Ο ρόλος της FATF αλλά και η σημαντικότητα της άρχισαν να γίνονται αντιληπτά μετά τις επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, όπου βοήθησε στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης των τρομοκρατικών οργανώσεων. Για την ακρίβεια η FATF διασφάλισε ότι τα κονδύλια δεν θα είναι εύκολα προσβάσιμα σε τρομοκρατικές οργανώσεις που προκαλούν τα θανατηφόρα αυτά εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η FATF, όπως αναφέραμε και παραπάνω, στα μέλη με τα οποία συνεργάζεται ανήκουν πολλοί νομισματικοί οργανισμοί οι οποίοι παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στον έλεγχο της δραστηριότητας χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και στον τερματισμό των παράνομων χρηματοπιστωτικών οργανώσεων, της τρομοκρατίας και της διαφθοράς.

Αξίζει να σημειωθεί ότι δυσαρεστημένες είναι οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις οι οποίες δεν έχουν πρόσβαση σε κεφάλαια προκειμένου να μπορέσουν να βοηθήσουν χώρες σε έκτακτες καταστάσεις λόγω πολύ αυστηρών κριτηρίων που έχει θεσπίσει η FATF. Ιδιαίτερα επηρεασμένες από αυτή την κατάσταση είναι οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στις χώρες της Μέσης Ανατολής.

e) Γραμματεία της FATF

Η γραμματεία της συγκεκριμένης οργάνωσης διευθύνεται από τον εκτελεστικό γραμματέα, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό οποιασδήποτε εργασίας σχετικά με την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της αύξησης των όπλων μαζικής καταστροφής. Την εργασία αυτή επιβλέπει το δίκτυο FATF που αποτελείται από 205 δικαιοδοσίες.

Την θέση του εκτελεστικού γραμματέα κατέχει ο David Lewis από τον Νοέμβριο του 2015.

f) FATF και Ελλάδα

α) Λεπτομέρειες για το πώς λειτουργεί ο οργανισμός και οι ενέργειες στις οποίες καταφεύγει προκειμένου να ασκήσει έλεγχο

Στην Ελλάδα σήμερα, ως «βρώμικο ή μαύρο» χρήμα, ορίζουμε οποιοδήποτε είδος εσόδου από παράνομη πράξη, ή ακόμη και έσοδο από νόμιμη πράξη το οποίο στη συνέχεια δεν δηλώνεται, κατά παράβαση της υφιστάμενης φορολογικής νομοθεσίας. Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι το σύνολο των πράξεων ή των παραλείψεων με τις οποίες αποκρύπτεται η πραγματική προέλευση και ο δικαιούχος των παράνομα αποκτούμενων περιουσιακών στοιχείων. Ο δικαιούχος εμφανίζει τα περιουσιακά του στοιχεία με τρόπο που να «φαίνεται» ότι προέρχονται από νόμιμη οικονομική δραστηριότητα, και ότι διατηρεί τον έλεγχο επ' αυτών.

Για να ολοκληρωθεί η νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες – με την έννοια του ποινικού αδικήματος – δραστηριότητες, πρέπει να περατωθούν, σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία και μελέτη, τρία βασικά στάδια: Κατά το πρώτο, ιδιαίτερα ριψοκίνδυνο στάδιο, το «μαύρο» χρήμα κατατίθεται σε ένα νόμιμο τραπεζικό ίδρυμα, συνήθως «σπαστά», ώστε να μη γίνει αντιληπτό από τις αρμόδιες αρχές, σε πολλούς διαφορετικούς τραπεζικούς λογαριασμούς – και πολλές φορές και σε παραπάνω από μια τράπεζα -, για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο, διαιρεμένο σε σχετικά μικρά ποσά. Το δεύτερο στάδιο είναι η «στρωματοποίηση», όπου μέσω πολλαπλών συναλλαγών σε διάφορους επενδυτικούς στόχους το χρήμα διοχετεύεται, με απώτερο στόχο την απομάκρυνση κάθε ύποπτου ίχνους που θα παρέπεμπε στην παράνομη πηγή προέλευσής του. Τα τελευταία χρόνια φαίνεται ιδιαίτερα ανεπτυγμένη η τακτική των μαζικών καταθέσεων σε τράπεζες του εξωτερικού, σε κράτη που εφαρμόζουν πιστά το τραπεζικό απόρρητο, κάτι που πρακτικά συνεπάγεται απόλυτη ανωνυμία για τον καταθέτη και καθιστά δύσκολο – έως ανέφικτο – τον εντοπισμό της αρχικής πηγής των χρημάτων. Μάλιστα, για την καλύτερη κάλυψη των ιχνών του μαύρου χρήματος, παρατηρούνται συνεχείς καταθέσεις και αναλήψεις από και προς εξωχώριες τράπεζες, με στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή συσκότιση της προέλευσης του χρήματος. Γενικότερα, προτιμώνται κράτη που δεν έχουν συμφωνίες δικαστικής συνδρομής, είτε σε διμερές επίπεδο με τη χώρα του ενδιαφερομένου είτε σε περιφερειακό επίπεδο, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην τελευταία φάση, τη λεγόμενη «ενσωμάτωση», το χρήμα επανέρχεται στην αληθινή οικονομία και φαίνεται καθόλα νόμιμο και ηθικό.

Σύμφωνα με εκθέσεις διεθνών οργανισμών το «ξέπλυμα» ενδέχεται να προσεγγίζει ως και το 5% του παγκόσμιου ΑΕΠ ετησίως.

Στις προκλήσεις του τομέα του οικονομικού εγκλήματος, με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπη η διεθνής κοινότητα σήμερα, έρχεται να προστεθεί μια ακόμα – η χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων. Μία από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση των φαινομένων ήταν η κίνηση των επτά πιο ανεπτυγμένων βιομηχανικά χωρών (G-7), σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να συγκροτήσουν ένα διεθνή κυβερνητικό οργανισμό (IGO): την «Ομάδα χρηματοπιστωτικής δράσης για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες» (Financial Action Task Force on Money Laundering, F.A.T.F.). Η F.A.T.F. είναι ο κύριος φορέας δημιουργίας κανόνων διεθνούς δικαίου κατά του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος. Μέλη της F.A.T.F. είναι 31 κράτη και περιοχές, 2 περιφερειακές οργανώσεις (Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Συμβούλιο Συνεργασίας των Αραβικών Κρατών του Κόλπου), ενώ συμμετέχουν και άλλοι με την ιδιότητα του σ μέλους-συνεργάτη και του παρατηρητή .

Σκοπός και στόχος της F.A.T.F. ,όπως αναφέραμε και παραπάνω, είναι αφενός, η αξιολόγηση μέσω ετήσιων εκθέσεων των αποτελεσμάτων της διεθνούς συνεργασίας για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος που αφορά το “ξέπλυμα” των παράνομης προέλευσης κεφαλαίων και, αφετέρου, η μελέτη των αναγκαίων μέτρων προς ενίσχυση

της διεθνούς συνεργασίας. Παράλληλα, η F.A.T.F. μεριμνά για την εισαγωγή διεθνών προτύπων, την εξασφάλιση διεθνούς δράσης, και την εισαγωγή (στο νομικό πλαίσιο των κρατών-μελών) των μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί ο οργανισμός είναι η έκδοση εγγράφων που έχουν τη μορφή συστάσεων του οργανισμού προς τα κράτη-μέλη, ώστε να υιοθετήσουν και να υλοποιήσουν τα μέτρα αυτά. Η F.A.T.F. εξέδωσε τον Απρίλιο του 1990 έκθεση με κατάλογο 40 Συστάσεων (40 Recommendations), οι οποίες αποτελούν τη βάση για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η έκθεση αυτή έχει αναθεωρηθεί και συμπληρωθεί για να συμβαδίζει με τις τρέχουσες εξελίξεις ουκ ολίγες φορές, με τελευταία την αναθεώρηση του 2012. Σύμφωνα με την τελευταία αυτή κρίσιμη αναθεώρηση, ορίζονται ιδιαίτερα συγκεκριμένες και αυστηρές οδηγίες, οι οποίες μάλιστα θεωρούνται από τη διεθνή κοινότητα ως πρότυπα και με δεσμευτικό χαρακτήρα. Οι οδηγίες-συστάσεις αυτές αντιμετωπίζονται ως ένα διεθνές νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος του μαύρου χρήματος, της χρηματοδότησης των τρομοκρατικών οργανώσεων και της χρηματοδότησης της διάδοσης των πυρηνικών όπλων. Επίσης, έχουν γίνει διεθνώς αποδεκτές ως παγκόσμιο κριτήριο αναφοράς πολιτικών από τα Ηνωμένα Έθνη, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και άλλους φορείς.

Τα πρότυπα της τελευταίας έκθεσης του 2012 περιλαμβάνουν έναν πυρήνα οδηγιών, δεσμευτικών και μη, για τα μέλη της F.A.T.F. και μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι υποχρεώσεις των κρατών να:

- Περιλαμβάνουν στο εθνικό τους δίκαιο γραπτή διάταξη νόμου που να ποινικοποιεί το «ξέπλυμα μαύρου χρήματος», τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τη χρηματοδότηση της διάδοσης των πυρηνικών όπλων
- Παγώνουν τις καταθέσεις των τρομοκρατών και να κατάσχουν τα κέρδη από τις ενέργειές τους.
- Εγκαθιδρύσουν μια οικονομική επιτροπή, της οποίας ο ρόλος θα είναι να συλλέξει, να αναλύσει, να αξιολογήσει και, κυρίως, να γνωστοποιήσει ύποπτες αναφορές και δραστηριότητες από άλλα οικονομικά ιδρύματα και οργανισμούς, και άλλες οικονομικές οντότητες.
- Επιβλέπουν αυτά τα οικονομικά ιδρύματα και άλλες οικονομικές οντότητες ώστε να βεβαιωθούν πως συμμορφώνονται με τους κανόνες δέουσας επιμέλειας και άλλες απαιτήσεις που περιέχονται στα πρότυπα της F.A.T.F.
- Εξασφαλίσουν αποτελεσματικούς και αξιόπιστους μηχανισμούς συνεργασίας, όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και πέραν αυτού, δεδομένου του διεθνούς χαρακτήρα πολλών εκ των οικονομικών εγκλημάτων.

Παράλληλα με την τελευταία αναθεώρηση υπήρξαν ορισμένες αξιοσημείωτες και απαραίτητες προσθήκες, όπως για παράδειγμα:

- Η υποχρέωση των κρατών-μελών να συντάσσουν επί ετήσιας βάσης μια εθνική αξιολόγηση των κινδύνων.

- Επιπλέον μέτρα για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της διάδοσης των πυρηνικών όπλων.
- Υπαγωγή των φορολογικών αδικημάτων στο καθεστώς του ξεπλύματος μαύρου χρήματος.
- Ρυθμίσεις σχετικά με εγχώρια πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα.
- Απαίτηση για τις χώρες να επικυρώσουν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς.

β) Ο έλεγχος της Ελλάδας το 2018

Στο δίμηνο Οκτωβρίου- Νοεμβρίου 2018 η Ελλάδα αξιολογήθηκε από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης για τις επιδόσεις της στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Τον Ιούνιο του 2019 ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση της χώρας από την FATF στο πλαίσιο του 4ου κύκλου αξιολογήσεων, μια διαδικασία που είχε ξεκινήσει από τα τέλη του 2018. Αποτέλεσμα της αξιολόγησης ήταν η ένταξη της Ελλάδας σε καθεστώς «κανονικής παρακολούθησης». Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα διαθέτει υψηλό βαθμό συμμόρφωσης και δεν θα χρειαστεί να συνταχθεί έκθεση παρακολούθησης πριν περάσουν περίπου τρία χρόνια και συγκεκριμένα πριν από τον Οκτώβριο του 2022, επισημαίνει το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής.

Ο 4ος κύκλος αξιολογήσεων, που άρχισε το 2014, είναι πιο απαιτητικός από τον 3ο, καθώς περιλαμβάνει όχι μόνο την τεχνική συμμόρφωση, αλλά και τη συμμόρφωση σε όρους αποτελεσματικότητας, δηλαδή βάσει των Άμεσων Αποτελεσμάτων. Στα θετικά σημεία που ανέδειξε η αξιολόγηση περιλαμβάνεται η σύνταξη της Έκθεσης Εκτίμησης Εθνικού Κινδύνου για τη Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας, που διενεργήθηκε για πρώτη φορά από τις ελληνικές αρχές και ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2018. Σύμφωνα με την έκθεση, το επίπεδο εθνικού κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες εκτιμάται σε «μέσο-υψηλό», ενώ το επίπεδο εθνικού κινδύνου για τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας εκτιμάται για την εσωτερική και τη διεθνή τρομοκρατία συνολικά ως «μέσο-χαμηλό». Οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά την εθνική αξιολόγηση αποτέλεσαν τη βάση τόσο για την κατάρτιση σχεδίου δράσης, το οποίο καθορίζει τους στόχους και τις ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν για την αντιμετώπιση των κινδύνων Χρηματοδότησης Τρομοκρατίας, όσο και για τη χάραξη εθνικής στρατηγικής κατά αυτής.

Η αξιολόγηση της FATF επισημαίνει ότι οι ελληνικές δικωτικές αρχές ερευνούν ενεργά υπόνοιες που αφορούν το «ξέπλυμα χρήματος», βασικών αδικημάτων και δραστηριοτήτων που συνδέονται με Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας, χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά κατά τις έρευνές τους χρηματοοικονομικές και λοιπές πληροφορίες για τον εντοπισμό προϊόντων

εγκλήματος, αλλά και κατάλληλους μηχανισμούς για τη δέσμευση των προϊόντων εγκλήματος. Οι ελληνικές αρχές και ιδιαιτέρως η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες επιδεικνύουν προσήλωση στη διεθνή συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, κατά την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι τα υπόχρεα πρόσωπα του χρηματοπιστωτικού τομέα και ορισμένα από τα υπόχρεα πρόσωπα του μη χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως οι ορκωτοί ελεγκτές και οι πάροχοι τυχερών παιγνίων, έχουν καλή γνώση των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ και εφαρμόζουν μέτρα για την αντιμετώπισή τους βάσει ανάλυσης κινδύνου, ενώ οι εποπτικές αρχές τους ασκούν ικανοποιητικά τις αρμοδιότητές τους.

Θετικά, τέλος, αξιολογήθηκε η εφαρμογή χωρίς καθυστέρηση των «στοχευόμενων χρηματοοικονομικών κυρώσεων» (Targeted Financial Sanctions - TFS) που επιβάλλονται σε σχέση με την τρομοκρατία δεσμεύοντας μεγάλο εύρος περιουσιακών στοιχείων, όπως και του αντίστοιχου μηχανισμού κυρώσεων που σχετίζονται με τη διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής.

Στα κυριότερα σημεία που χρειάζονται βελτίωση περιλαμβάνονται η ανεπαρκής κατανόηση των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ από τα περισσότερα υπόχρεα πρόσωπα του μη χρηματοπιστωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων, των μεσιτών ακινήτων και των λογιστών που θεωρούνται κλάδοι υψηλού κινδύνου, η ελλιπής εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας και ο εξαιρετικά περιορισμένος αριθμός αναφορών ύποπτων συναλλαγών προς την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

Παράλληλα, μεγάλο μέρος των εποπτικών αρχών του μη χρηματοπιστωτικού τομέα δεν διενεργεί ελέγχους αναφορικά με την εφαρμογή του σχετικού νομοθετικού πλαισίου και δεν επιβάλλει κυρώσεις. Επίσης, δεν έχει ολοκληρωθεί η δημιουργία του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων στο οποίο θα καταχωρούνται τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία τελικά ανήκει ή τα οποία έχουν τον έλεγχο του νομικού προσώπου ή οντότητας που έχει εγκατάσταση ή/και φορολογείται στην ελληνική επικράτεια, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα, ενώ αδυναμίες εντοπίζονται και σε σχέση με το μητρώο των ναυτιλιακών εταιρειών.

Προβλήματα έχουν επίσης εντοπιστεί στη διαθεσιμότητα στατιστικών στοιχείων αναφορικά με την παρακολούθηση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, ενώ οι καθυστερήσεις στο δικαστικό σύστημα έχουν ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν υποθέσεις στις οποίες έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία δήμευσης περιουσιακών στοιχείων με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις. Επίσης, αδυναμίες εντοπίζονται ως προς τη διαχείριση των δεσμευμένων ή κατασχεμένων περιουσιακών στοιχείων. Δεν έχει πραγματοποιηθεί, τέλος, αξιολόγηση κινδύνου των Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων σε σχέση με τη χρησιμοποίησή τους για σκοπούς ΧΤ, γεγονός που επηρεάζει την αποτελεσματική εποπτεία τους.

Τα επόμενα βήματα ώστε η Ελλάδα να διατηρήσει τη θέση της και να ενισχύσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητά της στην καταπολέμηση του ΞΧ και της ΧΤ περιλαμβάνουν την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής, την υλοποίηση χωρίς καθυστερήσεις του σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση των ανωτέρω αδυναμιών και την επικαιροποίηση της εθνικής εκτίμησης κινδύνου.

Συμπερασματικά, συγκρίνοντας το αποτέλεσμα της τελευταίας αξιολόγησης της Ελλάδας τόσο με τα αποτελέσματα άλλων χωρών όσο και με αυτό της προηγούμενης αξιολόγησης του 2007, προκύπτει αδιαμφισβήτητα η σπουδαιότητα της επιτυχούς πρόσφατης αξιολόγησης της Ελλάδας από τη FATF, η οποία την εντάσσει στις χώρες με τα πιο αποτελεσματικά συστήματα καταπολέμησης των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ παγκοσμίως.

iii) Σύγκριση με άλλες χώρες

Στο πλαίσιο του 4ου κύκλου αξιολογήσεων έχουν αξιολογηθεί μέχρι σήμερα από τη FATF σε παγκόσμιο επίπεδο 25 χώρες, εκ των οποίων οι 8, δηλαδή το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία, η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Σουηδία, η Ελλάδα, το Ισραήλ και το Χονγκ Κονγκ, βρίσκονται σε καθεστώς κανονικής παρακολούθησης, ενώ οι υπόλοιπες 17 χώρες βρίσκονται υπό αυξημένη εποπτεία, γεγονός που σημαίνει ότι παρουσιάζουν αδυναμίες και παρακολουθούνται σε ετήσια βάση. Μεταξύ των χωρών που βρίσκονται υπό αυξημένη παρακολούθηση είναι η Αυστραλία, ο Καναδάς, το Βέλγιο, η Δανία, η Κίνα, η Ελβετία και οι ΗΠΑ. Λαμβάνοντας υπόψη και τις χώρες που έχουν αξιολογηθεί από συνδεδεμένα μέλη της FATF, στον 4ο κύκλο έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση 82 χωρών, από τις οποίες μόνο 13 επιδεικνύουν ικανοποιητική συμμόρφωση και βρίσκονται σε κανονική παρακολούθηση.

Σε επίπεδο Ε.Ε., 16 κράτη-μέλη έχουν αξιολογηθεί μέχρι σήμερα τόσο από τη FATF όσο και από συνδεδεμένα μέλη, από τα οποία τα 6 (Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σουηδία και Ελλάδα) έχουν τεθεί σε καθεστώς κανονικής παρακολούθησης και τα υπόλοιπα 10 (Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Τσεχία και Φινλανδία) βρίσκονται υπό αυξημένη παρακολούθηση.

2.1. Ο.Ο.Σ.Α και Φορολογία

Ένα ακόμη κομμάτι στο οποίο ασκεί έλεγχο ο Ο.Ο.Σ.Α είναι το κομμάτι της φορολογίας της κάθε χώρας που ανήκει σε αυτόν. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Ο.Ο.Σ.Α, τα φορολογικά έσοδα της Ελλάδας ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκαν ελαφρά το 2018, αλλά παραμένουν σημαντικά υψηλότερα από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ.

Η Ελλάδα, από τις χώρες με τη μικρότερη φορολογική επιβάρυνση το 1965, εκτινάχθηκε στις χώρες με την υψηλότερη φορολογική επιβάρυνση στα

χρόνια της κρίσης και συνεχίζει ακόμα. Όπως προκύπτει από την έκθεση Revenue Statistics 1965-2018 του Ο.Ο.Σ.Α., το 1965 η Ελλάδα είχε φορολογικά έσοδα που αντιστοιχούσαν στο 17,1% του ΑΕΠ, όταν ο μέσος όρος στον ΟΟΣΑ ήταν 24,9%, τριάντα χρόνια αργότερα, το 1995, ήταν και πάλι κάτω από τον μέσο όρο των 34 χωρών του ΟΟΣΑ (25,2% έναντι 31,9%).

Το 2010, με το ξέσπασμα της κρίσης και την έλευση των μνημονίων, η Ελλάδα βρισκόταν στον μέσο όρο του ΟΟΣΑ, με τα φορολογικά έσοδα να ανέρχονται στο 32% του ΑΕΠ. Δύο χρόνια μετά, το 2012, η φορολογική επιβάρυνση έφθασε στο 35,5%, το 2014 με μικρή αύξηση ανήλθε το 35,7% του ΑΕΠ για να εκτοξευτεί στο 38,7% του ΑΕΠ το 2018.

Την περίοδο των μνημονίων 2010-2018, καταγράφεται στη χώρα μας αύξηση φόρων κατά 6,7 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Πρόκειται για τη μοναδική χώρα που επιβάρυνε σε τόσο μικρή χρονική περίοδο τους φορολογουμένους. Συγκεκριμένα, οι φορολογικές επιβαρύνσεις από το 32% του ΑΕΠ που ήταν το 2010 έφθασαν στο 38,7% του ΑΕΠ το 2018, όταν ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ ήταν 34,3% του ΑΕΠ.

Η μείωση του αφορολόγητου ορίου από τις 12.000 ευρώ στις 5.000 ευρώ το 2011 και η αύξησή του μετέπειτα στις 8.636 ευρώ συνετέλεσε στη διόγκωση των επιβαρύνσεων. Στην άμεση φορολογία, οι συντελεστές του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων αναπροσαρμόστηκαν, η πλειονότητα των φοροαπαλλαγών εξαλείφθηκε, ενώ εφαρμόστηκε πρόσθετη εισφορά αλληλεγγύης. Πολλά από τα φορολογικά μέτρα σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν υπό ασφυκτική πίεση, χωρίς την απαραίτητη ανάλυση της εισπρακτικής αποτελεσματικότητας και των οικονομικών τους επιπτώσεων.

Σε όλα αυτά πρέπει να προστεθούν και οι αυξήσεις στην έμμεση φορολογία, όπου μετατάχθηκαν από τον χαμηλό συντελεστή τρόφιμα και υπηρεσίες. Σύμφωνα με την έκθεση του ΟΟΣΑ, η συμμετοχή των έμμεσων φόρων και ιδιαίτερα του ΦΠΑ, στο σύνολο των φορολογικών εσόδων, είναι η μεγαλύτερη για τη χώρα μας. Συγκεκριμένα, το 2010 τα έσοδα από ΦΠΑ ανέρχονταν στα 15,958 δισ. ευρώ, έκαναν μια ελεύθερη πτώση στα 12,8 δισ. ευρώ έως το 2015 και το 2017 ανέβηκαν στα περίπου 14,6 δισ. ευρώ.

Όταν η Ελλάδα εισήλθε επίσημως στην κρίση το 2010, το σύνολο των φορολογικών εσόδων έφθανε τα 95,9 δισ. δολ. Το 2014, ύστερα από δύο μνημόνια, τα έσοδα υποχώρησαν στα 85,3 δισ. δολ., το 2017 έπειτα από δύο δέσμες φορολογικών μέτρων συρρικνώθηκαν περαιτέρω στα 79,1 δισ. δολ., για να αυξηθούν το 2018 στα 84,4 δισ. δολ.

Η υψηλή φορολογία σε συνδυασμό με τη χαμηλή ανταποδοτικότητα και την έλλειψη παροχών οδήγησε τους πολίτες στη φοροδιαφυγή, καθώς δεν μπορούσαν να βρουν άλλον τρόπο να αντιμετωπίσουν την υπέρμετρη φορολόγηση, με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να αυξάνει εκ νέου τους φόρους οι οποίοι όμως στόχευαν κυρίως σε όσους δεν μπορούσαν να φοροδιαφύγουν.

Όπως επισημαίνουν οι αναλυτές του Ο.Ο.Σ.Α., τα έσοδα από φόρους και εισφορές στις προηγμένες οικονομίες παρέμειναν σχεδόν στα ίδια επίπεδα σε σχέση με το 2017, κάτι που σηματοδοτεί το τέλος της τάσης των αλληπάλληλων ετήσιων αυξήσεων σε φόρους και εισφορές που παρατηρούνταν διαρκώς μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον εύρημα της έκθεσης του ΟΟΣΑ, είναι ότι η Ελλάδα συμπεριλαμβάνεται στις επτά χώρες όπου τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων ξεπερνούν το 15% του συνόλου των εσόδων. Συνολικά, τα έσοδα από εισφορές διαμορφώθηκαν στο 30,1% του συνόλου των εσόδων και στο 11,6% του ΑΕΠ.

Όπως προκύπτει από την έκθεση, η κύρια πηγή εσόδων στην Ελλάδα το 2018 ήταν η φορολογία στα αγαθά και υπηρεσίες (κυρίως ΦΠΑ), που αντιστοιχούσαν στο 15,1% του ΑΕΠ, ενώ αμέσως μετά ακολουθούν οι εισφορές στην κοινωνική ασφάλιση που αντιστοιχούν στο 11,6% του ΑΕΠ.

Στην τρίτη θέση είναι τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος και κερδών και συγκεκριμένα αντιστοιχούν στο 8,9% του ΑΕΠ, ενώ από τη φορολογία της περιουσίας (κινητή και ακίνητη) τα έσοδα ανέρχονται στο 3,1% του ΑΕΠ.

Στις χώρες του ΟΟΣΑ, όμως, οι εισφορές αποτελούν το μικρότερο κομμάτι της σύνθεσης των εσόδων. Στην πρώτη θέση είναι η φορολογία εισοδήματος και κερδών, ακολουθούν οι έμμεσοι φόροι και μετά είναι τα έσοδα από τις εισφορές στην κοινωνική ασφάλιση (τα οποία ανέρχονται κατά μέσον όρο στο 9,1% του ΑΕΠ) και η φορολογία στην περιουσία.

Μάλιστα, η Ελλάδα, συγκαταλέγεται σε ένα κλειστό κλαμπ επτά χωρών μαζί με τη Σλοβενία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Ιαπωνία και την Πολωνία όπου η συμμετοχή των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων στα συνολικά φορολογικά έσοδα είναι μεγαλύτερη από το 15%. Στην πρώτη θέση βρίσκεται η Σλοβενία, όπου το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε στο 20,8%.

Τα στοιχεία του ΟΟΣΑ αποκαλύπτουν ακόμη ότι οι φόροι στην περιουσία εξαπλασιάστηκαν. Το 2010, αντιστοιχούσαν σε μόλις 0,2% του ΑΕΠ ή περίπου 600 εκατ. ευρώ. Το 2018, οι φόροι στην ακίνητη περιουσία είναι δέκα φορές πάνω ως ποσοστό του ΑΕΠ (2%) ή έξι φορές πάνω σε απόλυτα μεγέθη στα 3,6 δισ. ευρώ και πριν από τη φετινή μείωση του ΕΝΦΙΑ. Σύμφωνα με στοιχεία:

- Το 2010 το Δημόσιο εισέπραξε από τη φορολόγηση των ακινήτων 487 εκατ. ευρώ, ενώ το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα ανερχόταν στα 8,87 δισ. ευρώ.
- Το 2011 οι φόροι των ακινήτων έφθασαν το 1,17 δισ. ευρώ, ενώ το δηλούμενο εισόδημα μειώθηκε στα 7,98 δισ. ευρώ (1.584.059 φορολογούμενοι είχαν εισοδήματα από ακίνητα).
- Το 2012 οι φόροι των ακινήτων διαμορφώθηκαν στα 2,75 δισ. ευρώ, ενώ το εισόδημα από ακίνητα διαμορφώθηκε στα 6,8 δισ. ευρώ.

- Το 2013 οι φόροι των ακινήτων αυξήθηκαν περαιτέρω και διαμορφώθηκαν στα 2,991 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να μειώνεται στα 6,22 δισ. ευρώ.
- Το 2014 οι φόροι των ακινήτων έσπασαν το φράγμα των 3 δισ. ευρώ και συγκεκριμένα εισπράχθηκαν 3,474 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να περιορίζεται στα 6,08 δισ. ευρώ.
- Το 2015 οι φόροι στα ακίνητα ανήλθαν στα 3,18 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να υποχωρεί στα 6,05 δισ. ευρώ.
- Το 2016 οι φόροι στα ακίνητα ανήλθαν στα 3,53 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα να περιορίζεται και να φθάνει τα 6,1 δισ. ευρώ.
- Το 2017 οι φόροι στα ακίνητα διαμορφώθηκαν στα ίδια επίπεδα, με το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα να φθάνει στα 6,19 δισ. ευρώ.

2.2. Δομή του Ο.Ο.Σ.Α

Η δομή του Ο.Ο.Σ.Α. αποτελείται από 3 βασικά στοιχεία :

- Τα κράτη μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. που εκπροσωπούνται από μία αντιπροσωπεία υπό την ηγεσία ενός πρέσβη και όλες μαζί αποτελούν το Συμβούλιο του Ο.Ο.Σ.Α. Οι χώρες αυτές λειτουργούν συλλογικά μέσω του Συμβουλίου προκειμένου να παρέχουν βοήθεια στο έργο του οργανισμού.
- Οι Ανεξάρτητες Επιτροπές του Ο.Ο.Σ.Α., μία για κάθε περιοχή εργασίας του Ο.Ο.Σ.Α.. Τα μέλη των Επιτροπών είναι κατά κανόνα εμπειρογνώμονες από διάφορες κυβερνήσεις. Οι Επιτροπές αυτές εποπτεύουν όλες τις εργασίες για κάθε θέμα που αναλαμβάνει ο οργανισμός. Στη συνέχεια τα μέλη των επιτροπών διαβιβάζουν τα συμπεράσματά τους.
- Η γραμματεία του Ο.Ο.Σ.Α., με επικεφαλής τον γενικό γραμματέα (Ángel Gurría), η οποία παρέχει στήριξη στις Μόνιμες και Ανεξάρτητες Επιτροπές. Είναι οργανωμένη σε διευθύνσεις, στις οποίες συμμετέχουν 2.500 άτομα.

2.2.1. Τα τμήματα της Γραμματείας του Ο.Ο.Σ.Α.

Η Γραμματεία του Ο.Ο.Σ.Α. είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία του οργανισμού. Η Γραμματεία συγκεντρώνει δεδομένα, παρακολουθεί τις τάσεις και αναλύει και προβλέπει τις οικονομικές εξελίξεις. Επίσης μελετά τις κοινωνικές αλλαγές, τα εξελισσόμενα πρότυπα του εμπορίου, θέματα που αφορούν το περιβάλλον, την εκπαίδευση, την γεωργία, την τεχνολογία την φορολογία και άλλους τομείς.

Η Γραμματεία είναι χωρισμένη στις παρακάτω διευθύνσεις:

- Κέντρο Επιχειρηματικότητας
- Κέντρο Φορολογικής Πολιτικής και Διοίκησης

- Διεύθυνση Ανάπτυξης Εργασίας
- Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Δεξιοτήτων
- Διεύθυνση Απασχόλησης, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- Διεύθυνση Οικονομικών και Επιχειρηματικών Υποθέσεων
- Διεύθυνση Επιστήμης, Τεχνολογίας και Καινοτομίας
- Οικονομικό Τμήμα
- Διεύθυνση Περιβάλλοντος
- Διεύθυνση Δημόσιας Διακυβέρνησης
- Διεύθυνση Στατιστικής
- Διεύθυνση Εμπορίου και Γεωργίας
- Γενική Γραμματεία
- Εκτελεστική Διεύθυνση
- Διεύθυνση Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνίας

3. Αποτίμηση του έργου του Ο.Ο.Σ.Α

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης αποτελεί έναν οργανισμό ζωτικής σημασίας, θα μπορούσαμε να πούμε, για πολλές χώρες.

Όπως ήδη είδαμε ασχολείται με ενέργειες που αφορούν θέματα αναπτυξιακά, θέματα που αποτρέπουν την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, συνεπώς προστατεύουν το κράτος, αλλά και θέματα ενεργειακού περιεχομένου. Ο Ο.Ο.Σ.Α. είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων εμβαθύνοντας περαιτέρω τη σχέση και δέσμευσή του με τις επιχειρήσεις, τα συνδικάτα και άλλους αντιπροσώπους της κοινωνίας.

Σκοπός του Οργανισμού είναι να παρέχει ένα περιβάλλον όπου οι κυβερνήσεις μπορούν να συγκρίνουν εφαρμογές πολιτικής, να βρουν απαντήσεις στα κοινά προβλήματα, να προσδιορίσουν τις καλές πρακτικές και να συντονίσουν τις εσωτερικές και διεθνείς πολιτικές.

Με απλά λόγια μπορούμε να πούμε ότι σκοπός του Ο.Ο.Σ.Α. είναι να φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία των κρατών σε ζητήματα οικονομικών, φορολογικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και τεχνολογικών ζητημάτων και για αυτούς τους λόγους η λειτουργία είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Βιβλιογραφία

- Ανώνυμος, (2019), Ο.Ο.Σ.Α.: Η Ελλάδα «πρωταθλήτρια» στη φορολογία για το 2010-2018, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.

- Θανάσης Κουκάκης, (2018), Από «κόσκινο» θα περάσει η F.A.T.F. την Ελλάδα για το ξέπλυμα χρήματος, CNN Greece.
- Νίκος Στεργίου, (2016), «Ξέπλυμα» Μαύρου Χρήματος και ο ρόλος της F.A.T.F., powerpolitics.eu
- <https://www.naftemporiki.gr/finance/story/1507994/i-ellada-perase-tis-eksetaseis-tis-fatf>
- <https://hellenicaid.mfa.gr/diethnes-plaisio-kai-anaptyxiaki-politiki/oosa-dac/ekdose-oosa-ekthese-anaptuxiakes-sunergasias2.html>
- <https://hellenicaid.mfa.gr/diethnes-plaisio-kai-anaptyxiaki-politiki/oosa-dac/ekthese-oosa-euthugrammizontas-ten.html>
- <https://hellenicaid.mfa.gr/diethnes-plaisio-kai-anaptyxiaki-politiki/oosa-dac/ekdose-oosa-prophil-tes-anaptuxiakes.html>
-
- <https://gr.euronews.com/2019/12/06/protathlitria-sti-forologia-ellada-symfona-me-tin-ekthesi-tou-oosa-oecd-foroi>
- <https://www.oecd.org/greece/greeceandtheoecd.htm>
- <http://www.oecd.org/about/members-and-partners/>
- <https://www.imf.org>
- <https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/oecd-definition-meaning/>
- <https://www.un.org/en/sections/member-states/intergovernmental-and-other-organizations/index.html>
- <http://www.oecd.org/global-relations/globalforums/>

